

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

TRAMSTRAAT 13

TE NISTELRODE

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Tramstraat 13 te Nistelrode

Opdrachtgever	van Kessel Tramstraat 15 5388 GE Nistelrode
Rapportnummer	2809.011
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	18 september 2018
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	S.H.W.M. Claessens, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ir. D. Sanders
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	5
	3.1 Huismus	5
	3.2 Vleermuizen	5
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
	4.1 Huismus	6
	4.2 Vleermuis	6
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	7
	5.1 Huismus	7
	5.2 Vleermuizen	7
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	8

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de heer van Kessel opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Tramstraat 13 te Nistelrode.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van nieuw bouwwoningen.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in oktober 2017 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 2809.004, d.d. 17 oktober 2017). Uit de quickscan is gebleken dat er een aanvullend soortenonderzoek nodig is voor huismus en gebouw bewonende vleermuizen.

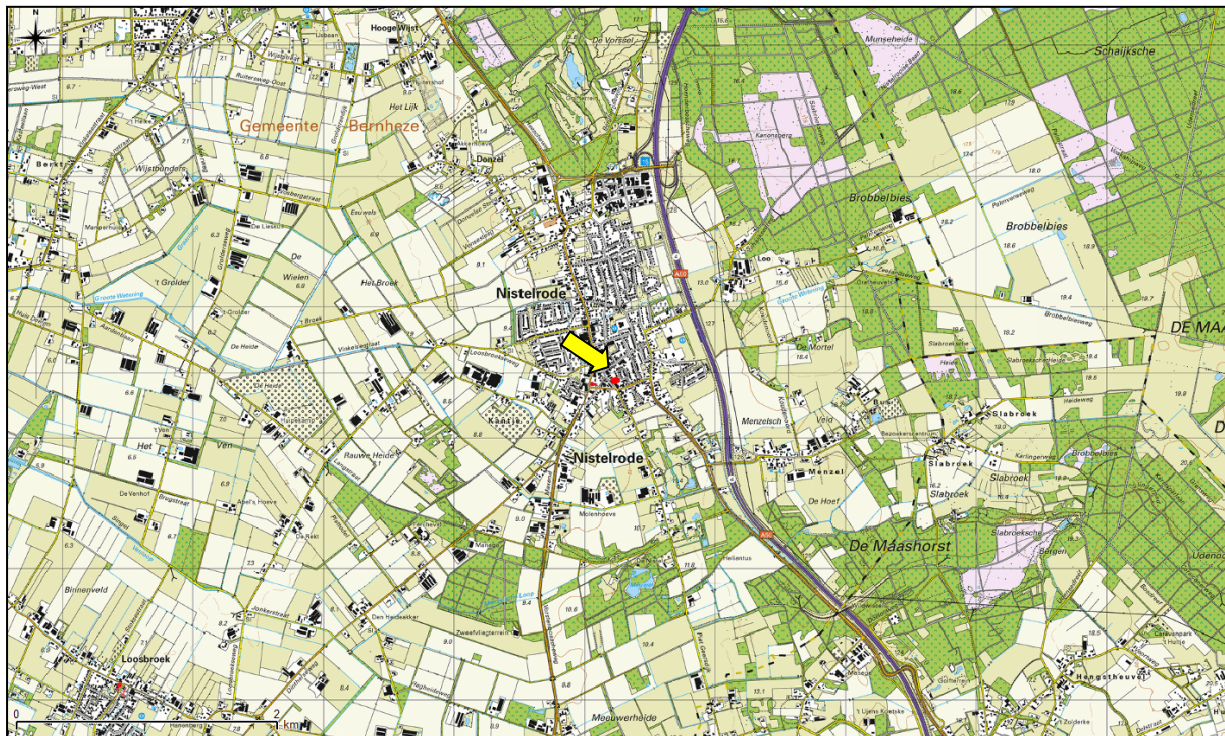
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 820 \text{ m}^2$) ligt aan de Tramstraat 13, in de kern van Nistelrode. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 45 G (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 167.162$, $Y = 412.403$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een perceel met een oprit, schuur en zwembad. De schuur is opgebouwd uit bakstenen muren en een golfplatendak. Aan de voorkant van de schuur bevindt zich be-timmering onder de dakrand en aan de achterkant een dakgoot. Aan de zuidwestzijde bevindt zich een verharde oprit en groene haag ter afscheiding. De noordoostzijde bestaat uit een verharde tuin met zwembad. Aan de noordzijde is een opslagruimte achter een houten schutting. De onderzoekslocatie is gelegen in een woonwijk met aan de zuidwestzijde een Autobedrijf en aan de zuidoostzijde een Slagerij.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek tijdens de quickscan (rapport 2809.004, d.d. 26 september 2017).

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Voorzijde onderzoekslocatie.

Figuur 4. Binnenkant onderzoekslocatie.

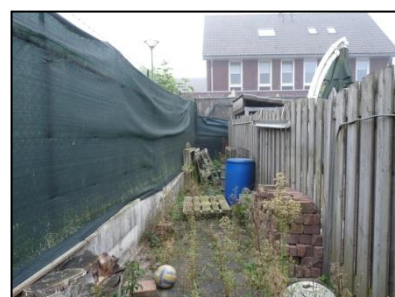
Figuur 5. Zijkant onderzoekslocatie.

Figuur 6. Achterkant onderzoekslocatie.

Figuur 7. Achterkant onderzoekslocatie, achter hekwerk.

Figuur 8. Achterkant onderzoekslocatie, achter hekwerk met zicht op achterburen.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens op de onderzoekslocatie de bestaande bebouwing en het zwembad te slopen en op de locatie twee woningen te realiseren (figuur 9).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd:

3.1 Huismus

De onderzoekslocatie is geschikt als broedlocatie voor huismussen. Huismus broedt onder het dak tussen dak en dakbeschot. De bebouwing op de onderzoekslocatie vormt door de aanwezigheid van spleten en een dakgoot een geschikte nestlocatie voor de jaarrond beschermde huismus (figuur 10). Bij de sloop van de bebouwing kan daarom sprake zijn van verstoring en vernietiging ten aanzien van een vaste rust- en verblijfplaats van de huismus.

Figuur 10. Ruimtes tussen het dak en de dakgoot bieden potentieel geschikte ruimtes voor de huismus.

3.2 Vleermuizen

De bebouwing op de onderzoekslocatie is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen in de vorm van ruimtes achter betimmering waar vleermuizen gebruik van kunnen maken (figuur 11). Daarnaast zijn er geschikte openingen aanwezig onder het dak waar vleermuizen gebruik van kunnen maken (figuur 12). Het dak is daardoor geschikt als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Deze soorten kunnen de bebouwing in principe gebruiken als zomerverblijfplaats, kraamverblijfplaats en paarverblijfplaats. Bij de sloop van de bebouwing kan daarom sprake zijn van verstoring en vernietiging ten aanzien van een vaste rust- en verblijfplaats van desbetreffende soorten.

Figuur 11. Ruimtes achter betimmering vormen potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuis.

Figuur 12. Openingen onder het dak vormen toegang tot onder het dak, een potentieel geschikte verblijfplaats voor vleermuizen.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Uit de quickscan blijkt, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming dat er voor de huismus en voor gebouwbewonende vleermuis meer informatie benodigd is. In hoofdstuk 4 wordt de onderzoeksmethodiek toegelicht. In hoofdstuk 5 zullen de resultaten van dit onderzoek worden getoetst aan de Wet natuurbescherming.

4.1 Huismus

Voor het onderzoek naar huismus is de functie van de onderzoekslocatie en de directe omgeving onderzocht. Hiervoor zijn in totaal twee aanvullende veldbezoeken uitgevoerd (zie tabel I). De inventarisatiemethode is conform het kennisdocument voor huismus (BIJ12, versie juli 2017). Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens werd gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwenen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus.

Tabel I. *Onderzoeksinspanning huismus*

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
6 april 2018	08:45 – 09:45	6 °C	Zonnig, droog en een matige windkracht.
23 april 2018	07:25 – 08:25	13 °C	Zonnig, weinig bewolking, droog en een matige windkracht.

4.2 Vleermuis

Voor het aanvullend onderzoek naar vleermuizen is de functie van de onderzoekslocatie en de directe omgeving onderzocht. Hiervoor zijn in totaal vijf aanvullende veldbezoeken uitgevoerd (zie tabel II). De inventarisatiemethode is conform het vleermuisprotocol voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger (Netwerk Groene bureaus, 2017). De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijfplaats en paarverblijfplaats. Gedurende de periode juni tot en met half juli zijn drie veldbezoeken uitgevoerd voor de functies zomer- en kraamverblijfplaatsen. Gedurende de periode augustus en september zijn normaal twee veldbezoeken uitgevoerd. Tijdens alle veldbezoeken zijn de functies vliegroute en foerageergebied meegenomen in het onderzoek.

Tabel II. *Onderzoeksinspanning vleermuizen*

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
23 april 2018	4:25 – 06:25	13 °C	Weinig bewolking, droog en een matige windkracht.
30 mei 2018	21:40 – 23:42	20 °C	Weinig bewolking, nevel en windstil.
4 juli 2018	21:55 – 23:55	20,5 °C	Bewolking, droog en windstil.
21 augustus 2018	00:10 – 01:41	18 °C	Bewolking, droog en een matige windkracht.
34 september 2018	22:13 – 00:51	9 °C	Onbewolkt, droog en windstil.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batlogger met opnamemogelijkheid. Een batlogger zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

5 ONDERZOEKSRÉSULTATEN

5.1 Huismus

Huismussen nestelen meestal in ruimtes onder dakpannen, die zij via de dakgoot kunnen bereiken. Tijdens het gehele onderzoek zijn er geen huismussen op de onderzoekslocatie en de directe omgeving waargenomen, ondanks het geschikte habitat voor huismus op de onderzoekslocatie door de aanwezigheid van een golfplaten dak en geschikte openingen met ruimtes. Oorzaak hiervan ligt, naast de landelijke trend voor wat betreft de achteruitgang van deze soort, mogelijk in de geringe aanwezigheid van groene schuilplaatsen in de omgeving, zoals dichte struiken. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de te slopen bebouwing een vaste rust- en verblijfplaats vormt voor huismus.

5.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen binnen de onderzoekslocatie

Tijdens geen van de veldbezoeken zijn op de onderzoekslocatie invliegende, uitvliegende, zwermen- of gevel grijpende vleermuizen waargenomen. Ook tijdens de laatste controleronde op 14 september zijn er geen uitvliegende vleermuizen waargenomen, die afkomstig waren uit de te slopen bebouwing. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat de te slopen bebouwing dit jaar geen functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Tijdens de veldbezoeken is er geen indicatie geweest van een zomerverblijfplaats, kraamverblijfplaats of paarverblijfplaats in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving en de afwezigheid van overige geschikte bomen met spleten of holtes niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foeragerende / passerende vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken zijn er direct naast de onderzoekslocatie enkele (maximaal drie per avond) foeragerende gewone dwergvleermuizen, één foeragerende rosse vleermuis en één foeragerende laatvlieger waargenomen. Het aanwezige foerageerhabitat rondom de onderzoekslocatie blijft bestaan. Hierdoor is er geen sprake van een vermindering van de foerageermogelijkheden rondom de onderzoekslocatie. De plannen zullen, gezien de kleine aantallen en doordat er meer geschikt foerageergebied in de directe omgeving van de onderzoekslocatie aanwezig is, geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Dergelijke potentiële vliegroutes zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Door de herstructurering van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord. Tijdens de veldbezoeken zijn geen eenduidige vliegpatronen aangetroffen die door meerdere individuen worden gevolgd. Waargenomen vleermuizen betreffen exemplaren, die uit verschillende richtingen afkomstig zijn. Er is geen sprake van een eenduidig vliegpatroon dat door meerdere individuen wordt gevolgd. Overtreding ten aanzien van vliegroutes is hierbij niet aan de orde.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van de heer van Kessel een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Tramstraat 13 te Nistelrode.

Het aanvullend ecologisch onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van nieuw bouwwooningen. Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in oktober 2017 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 2809.004, d.d. 17 oktober 2017).

De initiatiefnemer is voornemens op de onderzoekslocatie de bestaande bebouwing en het zwembad te slopen en op de locatie twee woningen te realiseren.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden die erop wijzen dat de onderzoekslocatie beschermde functies heeft voor vleermuizen en huismussen. Er zijn in dit verband geen belemmeringen voor de geplande ontwikkeling.

Econsultancy
Boxmeer, 18 september 2018

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

